

1. 3. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ustavující schůze - nejlepší způsob jak založit spolek?

Tento článek se zabývá založením spolku pomocí usnesení ustavující schůze a výhodami takového postupu. Popisuje její svolávání, průběh i následný zápis nově založeného spolku do veřejného rejstříku. Článek se věnuje též některým praktickým problémům, které právní úprava ustavující schůze přináší.

Spolek lze založit buďto tím, že se alespoň tři zakladatelé shodnou na obsahu stanov podle § 218 zák. č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, v platném znění (dále jen občanský zákoník) nebo usnesením ustavující schůze (§ 222 odst. 1 občanského zákoníku). Institut ustavující schůze předchází spolková právní úprava neznala. Zákon č. [83/1990](#) Sb. o sdružování občanů znal pouze tzv. přípravný výbor. Ustavující schůze je tak relativní novinkou ve spolkovém právu, nikoli však v úpravě právnických osob, neboť ustavující schůzi znal i obchodní zákoník, jakožto orgán zakládající družstvo[1].

Založení spolku pomocí ustavující schůze bude užíváno nejčastěji v případě, kdy se na založení podílí větší počet osob nebo není dopředu známo, kdo všechno bude mít o členství ve spolku zájem. Založení spolku usnesením ustavující schůze ale může být velmi praktické i z jiného důvodu. Dle § 226 odst. 2 občanského zákoníku totiž návrh na zápis spolku do veřejného rejstříku podávají zakladatelé nebo osoba určená ustavující schůzí. Vzhledem k tomu, že podpis na návrhu do veřejného rejstříku musí být úředně ověřen[2] a návrh podávají všichni zakladatelé, musí být i každý jednotlivý podpis úředně ověřen. To může být relativně časově náročné, zejména nejsou-li zakladatelé ze stejného města či země. Proto se jako nejjednodušší způsob jeví připojit k listině přítomných prosté podpisy a na ustavující schůzi určit jednu osobu k podání návrhu na zápis spolku do veřejného rejstříku. Pouze tato osoba tedy bude muset ověřovat svůj podpis.

Občanský zákoník v případě ustavující schůze odkazuje na přiměřenou aplikaci ustanovení o členské schůzi. Je ale důležité upozornit na skutečnost, že tato ustanovení se použijí toliko obdobně; některá ustanovení proto již z povahy ustavující schůze nemohou být použita (např. ustanovení o usnášeníschopnosti členské schůze apod.)[3]. Na usnesení ustavující schůze nelze použít § 258 až § 261 občanského zákoníku o neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku, protože tvořící se spolek tu dosud jako subjekt práva neexistuje, a tudíž ani nemůže mít žádné orgány[4].

Osobou, která dává podnět k tomu, aby se ustavující schůze sešla, je tzv. svolavatel[5]. Ten též vypracuje návrh stanov spolku a ověří správnost a úplnost listiny přítomných na ustavující schůzi, ledaže tím bude pověřena jiná osoba[6]. Svolavatel je tedy ten, kdo založení spolku iniciuje. Jakmile má svolavatel představu o tom, jaký bude účel spolku, měl by začít oslovovat vhodné zájemce o členství ve spolku. Může buďto ustavující schůzi uskutečnit jakožto uzavřené setkání předem vybraných osob, nebo ji může též zorganizovat jako otevřené setkání předem neurčeného počtu osob. Pro druhou variantu se jeví jako vhodný způsob svolání zájemců o založení spolku písemně či

elektronické obeslání osob, o nichž svolavatel ví, že by mohly mít zájem do spolku vstoupit, může též uveřejnit pozvánku v novinách či na internetu[7]. Základem je, aby se na ustavující schůzi sešly alespoň tři osoby, neboť menší počet dle § 225 občanského zákoníku nemůže schválit stanovy spolku (to vyplývá nicméně i ze skutečnosti, že k založení spolku je obecně potřeba alespoň tří osob). Respektive je potřeba, aby byly na listině přítomných alespoň tři podpisy, neboť není bezpodmínečně nutné, aby se zájemci reálně sešli. Postačí, že projeví svou vůli podpisem na listině přítomných.

Ustavující schůzi je vhodné svolat s dostatečným časovým předstihem. Je však otázkou, zdali zákon předepisuje určité minimální časové období mezi svoláním a dnem konání ustavující schůze. Odborná veřejnost se v názoru na tuto otázku neshoduje. Svejtkovský a kol. v komentáři „Právníkové osoby v novém občanském zákoníku“ je toho názoru, že se uplatní obecné ustanovení o svolání členské schůze v § 249 odst. 1 občanského zákoníku, které stanoví, že svolavatel musí členskou schůzi svolat nejméně třicet dnů před jejím konáním, ledaže stanovy určí jinak. Tento názor opírá o ustanovení § 222 občanského zákoníku, které říká, že na ustavující schůzi se obdobně použijí ustanovení o členské schůzi[8]. Lavický a kol. v komentáři k občanskému zákoníku naopak uvádí, že: „Vzhledem k tomu, že přesný časový úsek není právním předpisem stanoven, a to ani v případě právní úpravy družstva v § 555 ZOK, bude vždy záležet na vlastním uvážení svolavatele“[9].

Osobně se přikláním k druhému názoru, tedy že se úprava svolávání členské schůze na svolávání ustavující schůze neuplatní. Zákon totiž svolávání ustavující schůze upravuje v § 222 odst. 2 občanského zákoníku tak, že svolavatel je povinen svolat další zájemce o založení spolku toliko vhodným způsobem. Dle mého názoru je zřejmé, že zákonodárce chtěl svolavateli ponechat volné ruce v tom, jak další zájemce svolá. Nadto není zřejmé, koho by měla rigidní úprava o lhůtě ke svolání chránit, když často není vůbec možné předem odhadnout, kdo se ustavující schůze zúčastní. V praxi se bude často dít, že se zájemci o členství rozhodnou přijít na ustavující schůzi „na poslední chvíli“, popřípadě že žádnou pozvánku (kterou vyžaduje ustanovení o svolávání členské schůze) neobdrží. Není také jasné, jaké případné následky by nedodržení této lhůty mělo mít, jestliže se na usnesení o ustavující schůzi nepoužijí ustanovení o neplatnosti usnesení členské schůze (jak již bylo řečeno výše). Výklad, že není nutné všem případným zájemcům zasílat pozvánku alespoň 30 dní před konáním ustavující schůze, zastává i převážná většina praxe, neboť deklarace o dodržení této lhůty nebývá obsahem zápisů z ustavujících schůzí[10]. Jsem proto toho názoru, že vždy bude záležet na vlastním uvážení svolavatele, jakým způsobem a v jaké lhůtě ustavující schůzi svolá.

Místo konání též není zákonem určené, může to být tedy jak sídlo budoucího spolku, tak i restaurační zařízení, klubovna, bydliště svolavatele či jiné vhodné místo. Je samozřejmě vhodné, aby svolavatel dokázal alespoň orientačně předem určit počet přítomných osob, aby tomu mohl kapacitně přizpůsobit místo konání.

Účastníky ustavující schůze jsou svolavatel a zájemci o členství ve spolku. Zákon nebrání tomu, aby se zájemci nechali na ustavující schůzi zastoupit jinou osobou, např. na základě plné moci[11]. Osoby, které mají zájem být zakládajícími členy spolku a které splňují podmínky pro členství, musí podepsat listinu přítomných, a to včetně svolavatele. U každého podpisu musí být uvedeno jméno a bydliště (sídlo) zájemce. Podpis v listině přítomných nahrazuje podání řádné přihlášky do spolku[12]. Tomu je potřeba věnovat patřičnou pozornost, neboť zájemce v takovém případě bude zakládajícím členem spolku i v případě, že bude na ustavující schůzi hlasovat proti přijetí návrhu stanov, ledaže výslovně od přihlášky do spolku odstoupí a toto odstoupení bude zaznamenáno v listině přítomných spolu s podpisem odstupujícího člena a toho, kdo záznam učinil[13].

Nyní je namístě popsat, jak taková ustavující schůze probíhá. Svolavatel, případně osoba jím pověřená, zahájí ustavující schůzi, přičemž sdělí ostatním počet přítomných a seznámí je s jednáními, která svolavatel již v zájmu spolku učinil. Povinnost oznámit ostatním účastníkům ustavující schůze

jednání, která svolavatel učinil před založením spolku, zřejmě navazuje na úpravu tzv. předběžné společnosti v § 127 občanského zákoníku, neboť pokud svolavatel učiní jménem spolku nějaká právní jednání před jeho vznikem, je z nich zavázán sám, ledaže spolek převezme účinky těchto jednání pro sebe do tří měsíců od svého vzniku. Ustavující schůze nicméně nemůže tyto účinky převzít, neboť spolek v době zasedání ustavující schůze dosud nevznikl. Povinnost svolavatele oznámit tato jednání má tak funkci čistě informativní, kdy zájemci o členství se mohou kvalifikovaně rozhodnout, zda chtějí být členy spolku, který po svém vzniku může tato jednání pro sebe převzít.

Svolavatel dále navrhne ustavující schůzi pravidla pro její jednání a volbu předsedajícího i případných dalších činovníků (např. zapisovatele). Jakmile se ustavující schůze dohodne na těchto otázkách, měla by rozhodnout o tom, zda schválí stanovy ve znění, jež předložil svolavatel, nebo zda návrh po obsahové stránce změní. Schválení stanov by vždy mělo být na programu ustavující schůze před volbou orgánů spolku. Teprve po schválení stanov lze mít totiž jistotu ohledně toho, které orgány má ustavující schůze zvolit. Do té doby není zřejmé, o jaké orgány půjde, jak se budou nazývat ani kolik mají mít členů. Jak již bylo řečeno výše, kvorum ke schválení stanov je stanoveno na tři osoby. Stanovy jsou schváleny v okamžiku, kdy pro schválení hlasuje většina přítomných v době hlasování. Kdo hlasoval proti přijetí návrhu stanov, může od přihlášky do spolku odstoupit. O tom musí být učiněn záznam v listině přítomných opatřený podpisy odstupujícího a toho, kdo záznam učinil (§ 224 odst. 4 občanského zákoníku). Ze zásady dobrovolnosti členství ve spolku vyplývá, že odstoupit od přihlášky do spolku může nejspíše kdokoliv, jestliže o tom bude učiněn záznam v listině přítomných opatřený podpisy odstupujícího a toho, kdo záznam učinil[14]. To zřejmě platí i o svolavateli, který může chtít odstoupit třeba z toho důvodu, že ustavující schůze nezvolila jím navrhované členy orgánů, nebo schválila pro něj nepřijatelné úpravy stanov.

Dalším bodem ustavující schůze je volba členů těch orgánů, které podle určení zákona a stanov zvolit má (§ 224 odst. 2 občanského zákoníku). Výsledek volby členů příslušných orgánů je povinen předsedající, popř. jiná k tomu zmocněná osoba, řádně zaznamenat jako každé jiné usnesení schůze orgánu spolku. Správnost zápisu se stvrzuje podpisem předsedajícího a jiných osob, jejichž podpisu je podle usnesení ustavující schůze zapotřebí (např. zapisovatel, sčítač hlasů apod.)[15]. Ničemu ale nebrání, aby složení orgánů bylo určeno již ve stanovách. V takovém případě ustavující schůze členy orgánů nevolí a členové orgánů budou zvoleni přijetím návrhu stanov.

Jak již bylo zmíněno výše, ustanovení § 226 odst. 2 občanského zákoníku uvádí, že návrh na zápis spolku do veřejného rejstříku podávají zakladatelé nebo osoba určená ustavující schůzí. Touto osobou může být kdokoliv, např. člen spolku, člen statutárního orgánu nebo i osoba stojící zcela mimo strukturu spolku, třeba advokát. Z toho lze dovodit, že ustavující schůze by měla rozhodnout o osobě, která podá návrh na zápis spolku do veřejného rejstříku. Co když ale ustavující schůze žádnou takovou osobu neurčí? Musí se v takovém případě ustavující schůze konat znovu? Komentářová literatura se k tomuto vyjadřuje pouze tak, že ustavující schůze má povinnost takovou osobu určit[16]. Už ale neříká nic o případě, kdy ustavující schůze takovou osobu opomene určit. Domnívám se, že v takovém případě mohou návrh na zápis spolku do spolkového rejstříku buďto podat všechny osoby, které se zapsaly v listině přítomných, nebo osoba jimi zmocněná. Zájemci, kteří se zapsali do listiny přítomných, se v takovém případě budou považovat za zakladatele ve smyslu § 226 odst. 2 občanského zákoníku. Tento názor vychází i z mně známé soudní praxe, kdy Krajský soud v Ostravě, jakožto soud rejstříkový, osoby zapsané v listině přítomných považoval za zakladatele, kteří byli společně oprávněni podat návrh na zápis spolku do spolkového rejstříku[17]. Jestliže tedy ustavující schůze opomene určit osobu k podání návrhu na zápis spolku do spolkového rejstříku, může se schůze uskutečnit znovu, nebo mohou návrh podat všichni zakladatelé (zájemci), popřípadě zakladatelé mohou k tomu jednu osobu zmocnit.

Lze shrnout, že ustavující schůze je poměrně novým nástrojem k založení spolku, přičemž jsem toho

názoru, že jde o nástroj velmi praktický. A to zejména z toho důvodu, že ustavující schůze může určit jednu osobu k podání návrhu na zápis spolku do veřejného rejstříku; odpadá tak povinnost podepisovat návrh všemi zakladateli a postačí, jestliže návrh podá jedna osoba ustavující schůzí určená. Jsem toho názoru, že svolavatel ustavující schůze nemusí zasílat pozvánky na schůzi a ani není vázán jakýmkoli časovým limitem k pozvání případných zájemců. Je čistě na uvážení svolavatele, jakým způsobem, v jakém časovém rámci a na jaké místo ustavující schůzi svolá. Domnívám se také, že ustavující schůze může zvolit členy svých orgánů i tak, že pouze schválí stanovy, kde jsou tyto členové určeni. Jestliže ustavující schůze neurčí osobu oprávněnou k podání návrhu na zápis spolku do spolkového rejstříku, mohou návrh podat všichni zakladatelé (zájemci) nebo osoba jimi určená. Odstoupit od přihlášky do spolku mohou dle mého názoru všichni zájemci kdykoliv během ustavující schůze, neboť nikdo nemůže být nucen být členem spolku proti jeho vůli.

Mgr. Pavel Hanžl,
advokátní koncipient

[TAUBEL LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Sokolovská 68/105
186 00 Praha 8

Tel.: +420 226 251 057
e-mail: office@taubellegal.com

[1] [1] Viz § 224 zák. č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník.

[2] Viz § 22 odst. 2 zák. č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

[3] LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN: 978-80-7400-529-9. s. 1125.

[4] ŠVESTKA, Jiří, DVORÁK, Jan, FIALA, Josef, HRÁDEK, Jiří, VOJTEK, Petr, HAJN, Petr a kol. Občanský zákoník - Komentář - Svazek I (obecná část). 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. ISBN: 978-80-7478-441-5. s. 564.

[5] Občanský zákoník v § 223 hovoří též o svolateli, ale jde zřejmě jen o chybu v psaní a je jím myšlen svolavatel.

[6] Viz § 222 odst. 2 občanského zákoníku.

[7] LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. s. 1126. op. cit.

[8] SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, DEVEROVÁ, Lenka a kol. Právníkové osoby v novém občanském zákoníku : komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN: 978-80-7400-445-2. s. 201.

[9] LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. s. 1126. op. cit.

[10] Viz např. sbírky listin u zápisů ve spolkovém rejstříku sp. zn. L 61131, L 61006, L 9092, L 60917 nebo L 9152.

- [11] LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. s. 1128. op. cit.
- [12] Viz § 223 občanského zákoníku.
- [13] Viz § 224 odst. 4 občanského zákoníku.
- [14] SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, DEVEROVÁ, Lenka a kol. Právnícké osoby v novém občanském zákoníku : komentář. s. 205. op. cit.
- [15] LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. s. 1129. op. cit.
- [16] Tamtéž. s. 1130 a SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, DEVEROVÁ, Lenka a kol. Právnícké osoby v novém občanském zákoníku : komentář. s. 203. op. cit.
- [17] Usnesení Krajského soudu v Ostravě č. j. L 15533/RD7/KSOS, Fj 127133/2016/KSOS ze dne 13. 12. 2016.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě – zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnícké osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)